

George Meniuc s-au născut la 20 mai 1918, în orașul Chișinău și s-a stins din viața la 8 februarie 1987.

Poetul, prozatorul, dramaturgul și eseistul a absolvit liceul "M.Eminescu" din Chișinău (1937), după care și-a continuat studiile la Universitatea din București, Facultatea de Litere și Filozofie (1937-1940), avându-i ca profesori pe T.Vianu, G.Gugti, R.Motru ș.a. În acești ani și-a sincronizat programul estetic cu ideea de modernitate promovată de poeții T.Arghezi, L. Blaga, I. Vinea, A.Maniu ș.a. A frecventat ședințele cenaclului studențesc "Cadran" (având o revistă cu același titlu). În timpul celui de-al doilea război mondial activează la Moscova în calitate de colaborator la postul de radio în cadrul redacției emisiunilor în limbele naționale. Revenit la baștină, lucrează un timp la Secția de Limbă și Literatură a Institutului Moldovenesc de Cerceării Științifice, perioadă în care scriitorul colectează cu zel, asimilează și interpretează eseistic bogata creație folclorică. Devine apoi redactor-șef al revistei "Nistru", funcție deținută până în 1959, când a fost destituit în mod scandalos pentru "tendințe naționaliste". Mai târziu a fost locțiitor al președintelui Comitetului de conducere al Uniunii Scriitorilor din Moldova (1962-1964). Premiul de Stat al Moldovei (1972), Scriitor al poporului din Moldova (1982). Prima poezie - "La țară" o publică în 1934 în revista literar-științifică "Mihail Eminescu", după care e prezent cu versuri în revistele de liceu "Licurici", "Armonia", "Revista noastră", precum și în "Pagini basarabene". În versurile de început se resimt tonalități coșbuciene și eminesciene. În anii de studenție studiază miturile naționale și se familiarizează temeinic cu poezia marilor simbolști francezi Ch. Baudelaire, A. Rimbaud, P. Valery. Treptat, căutările creatoare ale lui G.Meniuc se încununează cu formule lirice proprii, bine individualizate, cu găsirea unui stil modern de factură meditativ-intelectuală. Exigența superioară și insatisfacția de pe urma travaliului de continuă perfectare l-a determinat, așa cum singur o mărturisește, să arunce în flăcările focului circa o mie de poezii. În 1939 își editează placheta de debut *Interior cosmic* (Chișinău), în care aspirațiile spiritului de a afla tainele lumii transcendente se împletesc organic cu evocarea realului dur și sumbru, cu luări de atitudine critice în plan social. Prin motivele și viziunile accentuat deprimante, prin substratul meditativ-filozofic, prin sugestii obsedante și indefinite, precum și printr-un sistem de imagini, metafore, alegorii, cartea demonstrează că G.Meniuc a aderat chiar de la început la principiile estetice ale simbolismului, nu însă fără a utiliza și anumite elemente proprii poeticii expresioniste. Dominanta stilistică a modului său liric este transfigurarea metaforică-simbolică atât a microcosmosului cât și a macrocosmosului, sursa inepuizabilă a asociațiilor fiind folclorul și referințele culturale. Rolul primordial al metaforei și mitului în actul de creație în genere G. Meniuc îl va dezvălui pe linia concepțiilor lui L. Blaga - în cartea de eseuri *Imaginea în artă* (Chișinău, 1940). În primul deceniu postbelic Meniuc a fost nevoit să se conformeze dogmelor și stilului uniformizator al epocii, scriind o poezie obiectivistă și, în mare măsură, impropriu modului său liric constituit în anii 30: *Cântecul zorilor* (Chișinău, 1948), *Poezii* (Chișinău, 1954), *Balade și sonete* (Chișinău, 1955), *Strofe lirice* (Chișinău, 1956), *Poeme* (Chișinău, 1957), *Versuri alese* (Chișinău, 1958). Cultivă poemul lirico-epic de proporții, lirica publicistică, balada, basmul versificat, sonetul. Mai târziu, când a trebuit să-și selecteze creație pentru *Scrieri* în 2 volume (Chișinău, 1970), G. Meniuc a

renunțat la multe din aceste lucrări, în care predomina compunerea, și în primul rând la poemul schematic și dezlanat despre colectivizare *Cântecul zorilor*. Totodată în această perioadă scriitorul a avut mult de suferit de pe urma atacurilor nedrepte din cartea oficialităților comuniste la plenarele din 1946 și 1959, precum și din partea criticii sociologist-vulgare. Pentru unele basme versificate ("*Șoltuzul Graur*", "*Cerbul de aur*") pentru mai multe publicații din revista "Nistru" pe care o conducea și, mai ales, pentru volumul de esuri *Iarba fiarelor* (Chișinău, 1959) autorului i s-au incriminat fel-de-fel de "isme": "naționalism", "apolitism", "estetism", "formalism", "decadentism", "simbolism", inclusiv "teoretizări greșite" și "greșeli metodologice". Până și numele de botez George nu plăcea regimului, căci suna "românește". Faptele îmtâmplare l-au marcat adânc, împiedicându-l mai mulți ani să scrie o poezie pe potriva orientării estetice de până la 1940. Într-o scrisoare către istoricul literar N. Romanenco se destăinuia cu amărăciune: "M-a dezorientat critica din 1946 și critica din 1959" - ; "sunt o epavă la marginea morții..."; "tot ce am scris în perioada 1945-1975 nu face nici două parale"; "n-am avut norocul să"; "n-am avut norocul să trăiesc în altă parte, în alt mediu..." ca să mă dezvălui în toată amploarea"; "am trăit într-un mediu neprielnic și... m-am ales cu sfârâiacul lui Creangă". Totuși cele trei cărți de versuri editate în anii 70-80 *Vremea Lerului* (Chișinău, 1969), *Florole dalbe* (Chișinău, 1979) și *Toamna lui Orfeu* (Chișinău, 1983), antologate post-mortem în *Preludiu Bucuriei* (Chișinău, 1988), marchează realizări de vârf ale autorului. Este o poezie de idei densă și tensionată, de meditație etică și ontologică, saturată de cultural și livresc, lucrată sub semnul unor exigențe și măiestrii artistice superioare. O sursă productivă de inspirație se dovedesc a fi arta și marile personalități creatoare, mitologia universală (poeziile "Gauguin", "Rembrandt", "Cântecul lui Roland", "Întoarcerea lui Ulysse", "Sfinx", "Columb", "Muntele Fuji" ș.a.) Versurile din volumele citate "descoperă un spectacol de candori, purități și luminișuri, stimulat de o deschidere sufletească largă către viața identificată orfic cu cântecul" (M. Cimpoi). Pe tot parcursul activității creatoare Meniuc a cultivat cu vocație eseul: "*Imaginea în artă*", *Iarba fiarelor*, *Tovarășul nostru de drum - Poezia* (Chișinău, 1964), *Cadran solar* (Chișinău, 1966), *Eseuri* (Chișinău, 1967). Căutarea "cheilor" artei autentice și pătrunderea în tainele actului de creație sunt constantele principale ale meditațiilor eseistice ale lui Meniuc. Interesante sunt ideile lui despre importanța elementului convențional și a infaibilului în creație, despre metaforă și simbol, despre rolul fanteziei și al inspirației. Forța de fascinație a eseisticii lui G.Meniuc rezidă în erudiție și intuiție artistică, în amănuntul biografic conjugat cu impresiile personale, în notele de lectură dublate de reflecții asupra esenței actului de creație. Chiar și atunci când a încetat să mai scrie eseuri propriu-zise, G.Meniuc s-a "topit" eseistic în poezie, proză, poem, prefețe la mai tinerii condeieri, scriitori particulare (către folcloristul Tatiana Gălușcă și istoricul literar Nicolae Romanenco). Prozele lui Meniuc atât nuvelele din culegerile *Nuvele* (Chișinău, 1961), *Ultimul vagon* (Chișinău, 1965), *Delfinul* (Chișinău, 1969), *Coloana de tandrețe* (Chișinău, 1978), cât și romanul-studiu *Disc* (Chișinău, 1968), abordează temele și motivele preferate ale autorului: problema creației și a creatorului, misiunea artei, omul și războiul, dragostea și fericirea, binele și frumosul. Poseda o structură poematică bine geometrizată, cu frecvente digresiuni meditative-intelectuale și cu o puternică undă de lirism marcată de tonalități elegiace. Dramaturgia lui Meniuc, evocă personalități marcante din

lumea artei (crema-eseu *Floarea soarelui*. Vernisaj despre biografia de creație a lui V. Van Gog și P.Gauguin) sau satirizează unele cusururi omenești, inadecvarea vorbelor cu fapta (piesa *Rața și rățuștele* pentru care a pățimit la timpul apariției). G. Meniuc a semnat mai multe povești versificate pentru copii: *Povești* (Chișinău, 1955), *La balul coțofenei* (Chișinău, 1956), *Prichindel* (Chișinău, 1969). A tradus cu ingeniozitate *Bălinele rusești* și *Cântec de oastea lui Igor* (Chișinău, 1987), precum și proze din N.V.Gogol, F. Dostoievski, A.N.Tolstoi, K.Simonov.